

Sisäasiainministeriö
hare@intermin.fi
veli-pekka.hautamaki@intermin.fi
rami.ruuska@intermin.fi

1

Viite: SM074:00/2011

RadioMedian lausunto: Luonnos Vaaratiedoteoppaaksi

Pääviestit

- Kaikki vaaratiedotteet välitetään kaikilla radiokanavilla samanaikaisesti. Vaaratiedote katkaisee meneillään olevan lähetyksen. Tämän vuoksi on erittäin tärkeää, että vaaratiedotejärjestelmää käytetään oikein. Vaaratiedote voidaan antaa vain silloin, kun se on välttämätöntä.
- Vaaratiedotejärjestelmää ei tule käyttää, jos muut tiedotuskeinot ovat riittäviä väestön varoittamiseksi. Jotta esitöissä mainittu arvio vaaratiedotteiden määrän vähenemisestä hätä- ja muiden viranomaistiedotteiden yhteenlaskettuun määrään verrattuna toteutuu, vaaratiedoteoppaassa tulee tuoda selkeästi esille vaaratiedotteen antamiseen liittyvä välttämättömyysarviointi.
- Oppaassa tulee tuoda esille myös kiireellisyysarviointi: mikäli väestön varoittaminen ei ole kiireellistä, varoittamiseen tulee pääsääntöisesti käyttää muita keinoja.
- Vaaratiedotteella varoitetaan kerralla suurta määrää väestöä. Mikäli väestön määrä on vähäinen, varoittamiseen tulee pääsääntöisesti käyttää muita keinoja.

Yleistä

Kiitämme mahdollisuudesta antaa lausunto Vaaratiedoteopasluonnoksesta.

RadioMedia pitää vaaratiedoteoppaan laatimista tarpeellisenä. Oppaan tarkoituksena on kertoa selkeästi vaaratiedottamisesta käytännössä. Erityisesti pidämme tärkeänä sen täsmentämistä, missä tilanteissa vaaratiedote voidaan antaa.

2

Vaaratiedottaminen perustuu 1.6.2013 alkaen ns. pakkosyöttömalliin, mikä muuttaa tiedotteiden välityskäytäntöä nykyisestä. Kyseessä on järeä järjestelmä. Yksityiset televisio- ja radiotoiminnan harjoittajat on lailla velvoitettu välittämään viranomaisten yleisölle esittämiä tiedotteita (jatkossa vaaratiedotteita). Jokainen annettu vaaratiedote kuullaan jokaisella valtioneuvoston toimiluvalla toimivalla radiokanavalla sekä Yleisradion radiokanavilla välittämistä, kun se lähetetään Yleisradiosta. **Vaaratiedote katkaisee kaikilla radiokanavilla kulloinkin meneillään olevan lähetyksen. Tämän vuoksi on erittäin tärkeää, että vaaratiedotejärjestelmää käytetään oikein, vain niissä tilanteissa, joissa vaaratiedotteen antaminen on välttämätöntä.**

Milloin vaaratiedote annetaan?

Vaaratiedotelain 3.1 §:n mukaan vaaratiedote voidaan antaa silloin, kun vaarallisen tapahtuman seurauksena voi aiheutua *ihmisille hengen- tai terveysvaara taikka vaara merkittävälle omaisuuden vaurioitumiselle tai tuboutumiselle*. Lisäksi vaaratiedotteen antamisen tulee olla *välttämätöntä* väestön varoittamiseksi. Vaaran tulee siten olla sen laatuinen ja laajuinen, että siitä on välttämätöntä varoittaa väestöä vaaratiedotteella. Muissa tapauksissa tiedottamiseen tulee käyttää muita keinoja. Esimerkiksi mediatiedotetta tulee käyttää silloin, kun vaarasta tiedottaminen ei ole kiireellistä. Puhelimen tai kaiutinautojen käyttäminen taas on tarkoituksenmukaista vaaran kohdistuessa vain pieneen väestömäärään. Vaaratiedotteen välttämättömyysarviointi tulee tuoda yksiselitteisesti esille myös vaaratiedoteoppaassa.

Hallituksen esityksestä käy ilmi, ettei tarkoituksena ole madaltaa tiedotteiden antokynnystä. Hallintovaliokunta taasen korostaa mietinnössään, että kaikkia nykyisin viranomaistiedotteina annettavia tiedotteita ei ole tarkoitus antaa vaaratiedotteina. Sekä hallituksen esityksessä että hallintovaliokunnan mietinnössä arvioidaan vaaratiedotteiden määrän jäävän pienemmäksi nykyiseen hätä- ja muiden viranomaistiedotteiden yhteenlaskettuun määrään verrattuna. Lain sanamuoto ei kuitenkaan valitettavasti tue arviota. Lain sanamuodon mukaisen tulkinnan perusteella vaaratiedote tulisi antaa samoissa tilanteissa kuin nykyisin annetaan joko hätä- tai muu viranomaistiedote. Jotta arvio

vaaratiedotteiden määrän huomattavasta vähenemisestä toteutuu, vaaratiedoteoppaassa tulee kiinnittää tähän erityistä huomiota.

RadioMedia esittää oppaan neljännen kappaleen alkuun sijoitettua ingressiä muutettavan seuraavasti.

Vaaratiedote voidaan antaa ainoastaan silloin, kun muut tiedotuskeinot eivät ole riittäviä.

Väestöä varoitetaan vaaratiedotteella vain, kun se välttämätöntä hengen- tai terveysvaaran tai merkittävän omaisuuden vaurioitumisen vuoksi.

Vaaratiedotteella varoitetaan kerralla suurta määrää väestöä.

Oppaassa todetaan, että mikäli väestön määrä on vähäinen, kannattaa varoittamiseen käyttää muita keinoja. (s. 8) Tässä yhteydessä tulee tuoda esille myös kiireellisyyssarviointi: mikäli väestön varoittaminen ei ole kiireellistä, varoittamiseen tulee pääsääntöisesti käyttää muita keinoja. Pakkosyötettävät vaaratiedotteet välitetään väestölle kiireellisinä välittömästi. Ne menevät tällöin kaiken muun viestinnän edelle katkaisemalla meneillään olevan muun ohjelman. Tämän vuoksi järjestelmää ei tule käyttää kiireettömään tiedottamiseen.

Lain 3.2 §:ssä todetaan lisäksi, että vaaratiedote voidaan antaa, kun vaaratilanne, jonka perusteella vaaratiedote on annettu, on ohi. Vaaratilanteen poistumisesta tiedottaminen on tarpeellista, mutta pidämme tärkeänä, että myös jälkitiedottamisen kohdalla arvioidaan tapauskohtaisesti tarkoituksenmukaisinta tiedotuskeinoja. Näkemyksemme mukaan vaaratiedotejärjestelmää tulisi käyttää jälkitiedottamiseen *vain poikkeuksellisesti*, ainoastaan merkittävimpien vaaratilanteiden ja kiireellisimpien tilanteiden kohdalla. Muissa tapauksissa tarkoituksenmukaisempina tiedotuskeinona voidaan pitää esimerkiksi mediatiedotetta.

Yksittäisiä huomioita

On hyvä, että oppaassa käsitellään myös muita tiedotuskeinoja vaaratiedottamisen lisäksi. Vaaratiedottaminen tulee kyseeseen, jos muut keinot eivät ole riittäviä. Esitämme pohdittavaksi, tulisiko kappaleessa seitsemän kertoa erilaisista tiedotuskeinoista, joita voidaan käyttää, kun vaaratiedottaminen ei tule kyseeseen. Mediatiedotteita voidaan käyttää vaaratiedotteen rinnalla tai yksinään tiedotettaessa kiireettömästi, pieneen väestömäärään kohdistuvasta vaarasta tai sellaisesta tapauksesta, joka ei muuten täytä vaaratiedotteen

antamisen kriteereitä. Puhelin, kaiuttimet ja ovelta ovelle -käynnit taas soveltuvat parhaiten pienen väestömäärän varoittamiseen. Tämän voisi huomioida myös ingressissä.

Kun vaaratiedottaminen ei ole välttämätöntä, väestöä voidaan varoittaa mm. mediatiedotteella, puhelimella tai kaiutinautoilla.

Lisätietojen antaminen mediatiedotteella on lähes aina tarpeen myös vaaratiedotteen antamisen jälkeen.

4

RadioMedia ry

Stefan Möller
toimitusjohtaja
stefan.moller@radiomedia.fi
puh. 0400 50 88 77

Johanna Halkola
edunvalvontapäällikkö
johanna.halkola@radiomedia.fi
puh. 050 377 98 36

Radiomedia ry on vuonna 1983 perustettu yksityisten radioiden etujärjestö Suomessa. Liittoon kuuluu 31 toimilupayhtiötä, joilla on yhteensä 54 radiotoimilupaa. Radiomedia ry on myös Viestinnän Keskusliiton ja Euroopan kaupallisten radioiden etujärjestön Association Of European Radios (AER) jäsen.